

Lähiöprojektin toimintakertomus 2008

kuva Mari-Anne Aronen

kuva Petri Virtanen/VTM/KKA

Lähiöistä kaupunginosiksi, joissa tapahtuu!

Kuva Simo Karisalo

Kuva Simo Karisalo

ESIPUHE

Lähiöprojektin neljäs nelivuotiskausi käynnistyi tunnuslauseella ”Lähiöistä kaupunginosiksi, joissa tapahtuu!”

Pääviesti on, että esikaupunkeja kehitetään kantakaupungin kanssa tasaveroisina kaupunginosina sekä tehdään tunnetuksi jo olevia, alueiden omia vetovoimatekijöitä yhdessä asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa. Erityisesti tämä on tärkeää nyt kun suuret satamalta vapautuvat alueet alkavat rakentua kaupungin keskustan tuntumassa. On tarpeen huolehtia, ettei kaikki huomio kiinnity vain niihin.

Projektin uuden vision mukaisesti esikaupunkeja halutaan tuoda esiin viihtyisinä kaupunginosina, joissa on monimuotoisia asunto- ja työpaikka-alueita, elinvoimaista kaupunkikulttuuria ja lähipalvelut kävelyetäisyydellä. Vuonna 2008 tämä on näkynyt kiinnittämällä erityisesti huomiota viestintään sekä tapahtumien ja kulttuuripalvelujen lisäämiseen esikaupungeissa. Samasta syystä projekti edistää edelleen julkisen kaupunkitilan mutta myös olevan rakennuskannan korjaus- ja kunnossapitotoimenpiteitä.

Täydennysrakentaminen on menneen vuoden ja koko projektikauden yksi painopisteistä. Se on kaupungin kannalta edullista, koska oleva infra ja palvelut ovat jo valmiina. Asukasnäkökulmasta täydennysrakentaminen puolestaan varmistaa palvelujen pysyvyyttä ja edistää uusien syntymistä. Asumisväljyyden kasvaessa tarvitaan uusia asuntoja ja asukkaita jo pelkästään ylläpitämään olemassa olevia palveluja. Lisäksi uuden rakentaminen on aina viesti siitä, että kaupunginosaa kehitetään ja se kehittyy – sillä on vetovoimaa, sinne halutaan muualtakin asumaan.

Projektin tehtäviin kuuluu edelleen kaupunkilaisten toimintamahdollisuuksien parantaminen heidän omassa elinympäristössään. Tämä tarkoittaa, että kaiken tyyppiseen matalan kynnyksen toimintaan pyritään löytämään uusia malleja. Tämä koskee yhtä hyvin alueen asukasyhdistyksiä ja muita toimijoita, joille pyritään löytämään tilaa ja toimintamahdollisuuksia kuin päihteiden käyttäjiä, joille on tarpeen löytää edellytyksiä elämänhallintaan. Erityistä huomiota on kiinnitetty lapsiin ja nuoriin, joille pyritään kehittämään heitä itseänsä kiinnostavaa mielekästä toimintaa ja tarjoamaan tilaisuus sosiaalisiin kontakteihin vaikkapa internetin vastapainoksi.

Harri Kauppinen
Lähiöprojektin puheenjohtaja

Marja Piimies
projektipäällikkö

TIIVISTELMÄ

Kaupunginhallitus hyväksyi 22.9.2008 lähiöprojektin projektisuunnitelman kaudelle 2008-2011 tunnuksella Lähiöistä kaupunginosiksi, joissa tapahtuu!

Toiminta-alueena on koko esikaupunkivyöhyke projektisuunnitelmassa esitettyjen kehittämissuhteiden mukaisesti.

Lähiöprojekti on hallintokuntien yhteistyöprojekti. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii kiinteistöjen kehittämissuhteiden Harri Kauppinen kiinteistövirastosta ja projektisuhteiden arkkitehti Marja Piimies kaupunkisuunnitteluvirastosta. Lähiöprojektin resursointi tapahtuu pääosin hallintokuntien talousarvion puitteissa, ja hallintokunnat vastaavat myös projektin henkilöstöstä.

Projektin tunnuslauseen ja uuden projektiohjelman mukaisesti projekti on keskittynyt vuonna 2008 erityisesti sellaisten uusien hankkeiden kehittämiseen ja pohjaselvitysten tekemiseen, joiden tavoitteena on vaikuttaa esikaupunkien julkisuuskuvan parantamiseen ja niiden tunnettujen ja vetovoiman lisäämiseen.

Erityisesti on painotettu viestintää ja kaupunkikulttuuria. Kulttuurilla ja tapahtumilla on keskeinen rooli esikaupunkialueiden tunnettavuuden lisäämisessä. Kulttuuriasiainkeskuksen, kaupunginorkesterin ja lähiöprojektin yhteistyönä käynnistettiin lasten ja aikuisten ilmaiskonserttien järjestäminen eri puolilla esikaupunkeja. Viime vuoden merkittäviä kulttuuritapahtumia oli niinkään Kiasma-Kivikko-yhteistyö, joka huipentui Kiasman teosten näytteillä oloon Kivikon eri julkisissa tiloissa. Projekti on lisännyt hyvien uutisten välitystä esikaupungeista toimittamalla mm. omaa teemasivua Helsingin Uutisissa. Helsinki-Infon teemasivujen julkaisemista on jatkettu edelleen samoin kuin kaupunkilehti Vartin välissä ilmestyvän Pihlajamäki-lehden tukemista.

Aivan kuten tähänkin saakka, lähiöprojekti on tukenut vuonna 2008 myös alueiden asukkaiden ja järjestöjen organisoimia tapahtumia. Jotkut näistä ovat kasvaneet jo lähes massatapahtumiksi, vaikkapa Pihlajamäki goes blues tai Skidirock Kurkimäessä.

Uutena teemana on ollut elinkeinoelämän markkinointi itäisillä metrovarren yritysalueilla ja keskuksissa, kaupunginvaltuuston hyväksymän elinkeinostrategian painopistealueilla. Ajatuksena on tuoda esiin Itä-Helsingin erinomaista sijaintia ja loistavia julkisia liikenneyhteyksiä yritystoiminnan kannalta. Hanke käynnistyi 2008.

Täydennysrakentaminen on yksi projektikauden painopisteitä jo siksi, että olemassa oleviin palveluihin ja kunnallistekniikkaan tukeutuva uudisrakentaminen on kestävä, energiaa säästävän ja päästöjä vähentävän kaupunkirakentamisen periaatteiden mukaista. Täydennysrakentamisen edistämiseksi painopisteitä ovat ostoskeskysympäristöt ja raideliikenteen asemien ympäristöt.

Lähiöprojektin toimesta perustettiin keväällä 2008 työryhmä mm. selvittämään Maankäytön ja asumisen toteutusohjelman 2008-2017 täytäntöönpanopäätöksessä (kaupunginhallitus 14.4.2008) mainittuja täydennysrakentamisen edellytyksiä. Työryhmään kuuluu jäseniä kaupunkisuunnitteluvirastosta, kiinteistövirastosta ja talous- ja suunnittelukeskuksesta. Työryhmä laati

kaupunginhallituksen edellyttämän selvityksen vuoden 2008 loppuun mennessä, mutta ryhmän on tarkoitus jatkaa toimintaansa koko projektikauden 2008-2011 ajan.

Lähiympäristöllä on suuri merkitys sille, miten asukkaat kokevat oman alueensa ja arvostavat sitä. Asuinrakennusten kunto on niinkään osa laadukasta kaupunkiympäristöä. Vuonna 2008 julkisen kaupunkiympäristön kunnostuksessa on kiinnitetty päähuomio ostoskeskus- ja raideliikenteen asemien ympäristöihin. Kiinteistövirastossa on tarkasteltu alueellista korjausvajetta laskennallisin menetelmin. Vuoden 2008 aikana valmistui selvitys mm. Keski-Vuosaaren osalta. Tämän jatkotyönä lähiöarkkitehti on käynnistänyt korjaustapaohjeiden laadinnan, jonka pohjaksi tehtävä taloyhtiökohtainen inventointi valmistui 2008.

Projektin tehtäviin kuuluu edelleen kaupunkilaisten toimintamahdollisuuksien parantaminen heidän omassa elinympäristössään. Kaiken tyyppiseen matalan kynnyksen toimintaan pyritään löytämään uusia malleja.

Aluetyössä useita toimintamuotoja on jatkettu vielä edelliseltä projektikaudelta. Tällaisia on mm. nuorten ja lasten hankkeet mm. Tapulikaupungissa ja Pihlajamäessä, Pihlajamäen aluetyö yleisesti sekä senioriliikunta. Edellisillä kausilla alkanut matalan kynnyksen toiminta Myllypurossa ja Pihlajamäessä laajeni loppuvuonna 2008 Itäkeskukseen. Tiloilla on merkitystä keskustaympäristöjen asiointirauhan vuoksi. Käyttäjille ne ovat paikka saada tukea ja tavata muita ihmisiä.

Matalan kynnyksen tilat lisäävät mahdollisuuksia myös alueen asukkaiden ja järjestöjen yhteiselle toiminnalle. Monilla esikaupunkialueilla on jatkuva puute asukastiloista. Mm. Myllypuron ostarin Hymy on käytettävissä iltaisin ja viikonloppuisin alueen yhdistysten toimintaan.

Uusia palvelumalleja on kehitetty erityisesti lasten ja nuorten toimintaan. Itäinen perhekeskus aloitti vuonna 2008 Avoimesti uuteen –hankkeen, jonka tavoitteena on löytää keinoja puuttua varhaisessa vaiheessa mm. päihteillä oireilevien nuorten ongelmiin ja löytää keinoja elämänhallintaan tarjoamalla päihteiden käytöstä tai hallussapidosta kiinnijääneille nuorille vaihtoehtoja toimintaa.

Toinen uusi palvelumalli, jonka suunnittelu aloitettiin vuonna 2008 kulttuuriasiakseksuksen, lähiöprojektin, kaupunginkirjaston, työväenopiston ja nuorisosiasianseksuksen yhteistyönä, on läntisten nuorten kulttuurihanke työnimellä ”Nuoret pois verkosta”. Nuorille tullaan tarjoamaan heitä erityisesti kiinnostavia kulttuuripalveluja ja toimintaa, jonka yhteydessä on mahdollisuus tavata toisia nuoria, oppia jokin uusi kädentaito tai tehdä yhdessä taidetta vaihtoehtona virtuaaliselle yhdessäololle. Alustavasti on suunniteltu mm. kuvataidekursseja, kokkikursseja, valokuvausta, teatteri-ilmaisua.

LÄHIÖPROJEKTIN TOIMINTAPERIAATE

LÄHIÖPROJEKTI 2008-11: Lähiöistä kaupunginosiksi, joissa tapahtuu!

VISIO

Helsingin kantakaupungin ulkopuolella on viihtyisiä kaupunginosia, monimuotoisia asunto- ja työpaikka-alueita, elinvoimaista kaupunkikulttuuria ja lähipalvelut kävelyetäisyydellä

TOIMINTA-AJATUS:

Projekti vahvistaa ja tekee tunnetuksi kaupunginosien vetovoimatekijöitä ja vahvuuksia, edistää monipuolisten uusien asuntojen rakentamista, palvelujen pysymistä ja uusien syntymistä sekä kaupunkilaisten toimintaedellytyksiä omalla asuinalueellaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

TAVOITTEET	Kaupunkirakenteen tiivistäminen ja monipuolistaminen	Nykyisen ympäristön laadun parantaminen	Imagon kohottaminen	Alueellisten toimintamahdollisuuksien parantaminen sekä erityispalvelujen mallien luominen
TOIMENPITEET	Täydennysrakentamisen yleissuunnitelma	Korjausrakentamisen edistäminen	Kulttuuri ja tapahtumat	Matalan kynnyksen tilat ja toimintamallit
	Täydennysrakentamisen edist. ja alueelliset kehittämissuunnitelmat	Julkisten kaupunkitilojen kunnostaminen	Alueellisen elinkeino-toiminnan markkinointi	Palvelumallit lasten ja nuorten toimintaan ja elämänhallintaan
	Asemakaavoituskohteet -Raideliikenteen asemien ympäristöt -Ostoskeskusten ympäristöt -Muu rakenteen tiivistäminen ja toimintojen monipuolistaminen		Viestintä	Koillisen radanvarren tutkimus- ja kehittämishanke
SEURANTA			Muut imagohankkeet	Muut alueellisten toimintamahdoll. kehittämishankkeet

Kaupunginhallitus hyväksyi lähiöprojektin projektisuunnitelman 22.9.2008 vuosille 2008-2011. Projektikauden tunnuksena on: "Lähiöistä kaupunginosiksi, joissa tapahtuu!".

Tunnuksen mukaisesti yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi on määritelty imagon kohottaminen, johon liittyy kulttuurin, tapahtumien ja viestinnän keskeinen rooli esikaupunkialueiden tunnettuuden lisäämiseksi. Tarkoituksena on paitsi oman alueidentiteetin vahvistuminen, myös viesti koko kaupungin ja seudun mittakaavassa kaupungin halusta kehittää esikaupunkialueita kantakaupunkiin lukeutuvien kaupunginosien kanssa tasaveroisina Helsingin kaupunginosina sekä tehdä tunnetuksi alueen omia vetovoimatekijöitä yhdessä asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa.

Projektin visio on: "Helsingin kantakaupungin ulkopuolella on viihtyisiä kaupunginosia, monimuotoisia asunto- ja työpaikka-alueita, elinvoimaista kaupunkikulttuuria ja lähipalvelut kävelyetäisyydellä". Toiminta-ajatuksena on: "Projekti vahvistaa ja tekee tunnetuksi kaupunginosien vetovoimatekijöitä ja vahvuuksia, edistää monipuolisten uusien asuntojen rakentamista, palvelujen pysymistä ja uusien syntymistä sekä kaupunkilaisten toimintaedellytyksiä omalla asuinalueellaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa".

Imagon kohottamisen lisäksi muut tavoitteet ovat kaupunkirakenteen tiivistäminen ja monipuolistaminen, nykyisen ympäristön laadun parantaminen sekä alueellisten toimintamahdollisuuksien parantaminen ja erityispalvelujen mallien luominen.

Kaupunkirakennetta tiivistetään ja monipuolistetaan kestävästä kaupunkirakentamisen periaatteiden mukaisesti täydennysrakentamalla uusia asuntoja ja työpaikkoja olevan infran ja palveluiden sekä hyvien julkisten liikenneyhteyksien viereen.

Ympäristön laatua kohennetaan perusparantamalla rakennuskantaa ja kunnostamalla julkisia kaupunkitiloja.

Esikaupunkeja tehdään tunnetuksi kulttuurin ja tapahtumien kaupunginosina koko seudun mitataavassa. Niiden omaleimaisuutta vahvistetaan ja niitä tuodaan aktiivisesti esiin sekä hyvänä asuinympäristönä että metropolialueen keskiössä sijaitsevinä mahdollisuuksina yrityksille.

Alueellisia toimintamahdollisuuksia parannetaan ja luodaan erityispalvelujen malleja yhteistyössä asukkaiden, kolmannen sektorin, kaupungin hallintokuntien ja muiden toimijoiden kanssa tarkoituksena johtaa pysyviin toimintamuotoihin, joilla edistetään yhteisöllisyyttä, turvallisuutta, elämänhallintaa ja eri ikäryhmien harrastusmahdollisuuksia. Liikkumista tuetaan osana harrastustoimintaa ja ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa.

KAUPUNKIRAKENTEEN TIIVISTÄMINEN JA MONIPUOLISTAMINEN

TÄYDENNYSRAKENTAMISEN EDISTÄMINEN JA ALUEELLISET KEHITTÄMISSUUNNITELMAT

Täydennysrakentaminen on kaupungille erityisen kannattavaa siksi, että saadaan uutta asuntorakentamista (ja myös toimitilaa) valmiin yhdyskuntatekniikan: katujen ja johtoverkoston sekä valmiiden palvelujen viereen. Mutta myös alueellisesti, asukkaiden kannalta sillä on myönteisiä vaikutuksia. Se tukee jo olevien palvelujen pysyvyyttä ja kehittymistä. Lisäksi sillä voisi olla merkittävä vaikutus yksittäisten asuntoyhtiöiden mahdollisuuksiin rahoittaa peruskorjauksia yhtiöissä, silloin kun nostetaan tehokkuutta jo olemassa olevilla tonteilla. Täydennysrakentaminen on myös keino monipuolistaa asuntotarjontaa ja sitä kautta esimerkiksi ikärakennetta alueilla.

Satamalta vapautuvien suurten projektialueiden kaavoituksen jälkeen, merkittävä asuntotuotantomahdollisuus Helsingin alueella nojaa täydennysrakentamiseen esikaupunkialueilla. Täydennyskaavoitus on ollut jo tähän saakka normaalia kaavoitustoimintaa kaupunkisuunnitteluviraston aluetoimistoissa. Mm. ns. hukkapaloja, käyttämättömiä yleisten rakennusten tontteja, reuna-alueita jne. on otettu asuinkäyttöön. Niinikään yleiskaava 2002:ssa osoitettuja nykyisten asuntoalueiden laajennusalueita ollaan asemakaavoittamassa. Jo rakennettujen tonttien täydennyskaavoitusta ei kuitenkaan ole merkittävästi voitu tehdä, koska halukkuutta yhtiöissä ei ole suuressa määrin ollut. Lähiöprojekti on keskittynyt 2008 täydennysrakentamisen edistämiseen nykyisillä asuintonteilla.

Lähiöprojektin toimesta on keväällä 2008 perustettu työryhmä mm. selvittämään Maankäytön ja asumisen toteutusohjelman 2008-2017 (MA-ohjelman) täytäntöönpanopäätöksessä (kaupunginhallitus 14.4.2008) mainittuja täydennysrakentamisen edellytyksiä. Työryhmään kuuluu jäseniä kaupunkisuunnitteluvirastosta, kiinteistövirastosta ja talous- ja suunnittelukeskuksesta. Työryhmä on keskittynyt tarkastelemaan täydennysrakentamisen edellytyksiä erityisesti rakenteen sisällä, jo rakennetuilla asuintonteilla, joille siis ei aiemmin ole merkittävästi voitu osoittaa täy-

dennysrakentamista. Siitä saatavaa hyötyä ei ole koettu riittäväksi siihen nähden, että menetetään ikkunanäkymiä, pihatilaa ja tontin käyttöaste muutonkin lisääntyy. Työryhmä sai kaupunginhallituksen edellyttämän selvityksen valmiiksi vuoden 2008 loppuun mennessä.

Selvitystyö vastaa kysymykseen, mitä kaupungin arvonnousuleikkuri mm. vaikuttaa halukkuuteen nostaa tonttitehokkuutta omistustonteilla tai onko vuokratontilla sijaitsevalle yhtiölle siirrettävä 1/3 osuus arvonnoususta riittävä houkutin tehokkuuden nostamiseksi, jos samalla menetetään esimerkiksi ikkunanäköaloja. Toisaalta, jos laitospysäköintipaikat lasketaan arvonnousuksi yhtiölle, ovatko ne sitä myös asukkaalle, onko hän valmis maksamaan niistä, jos tämänhetkinen pysäköinti pihalla on ollut riittävä ja tyydyttävä ratkaisu. Työryhmän tuloksena on syntynyt väli-raportti, mutta työ jatkuu edelleen vuonna 2009.

Osittain myös edellä mainitun työryhmän työskentelyyn liittyvänä on Keski-Vuosaareen laadittu konsulttityöohjelmaa täydennysrakentamismahdollisuuksien kartoittamiseksi koko vanhan Vuosaaren alueella. Työssä tullaan selvittämään lisäksi taloudellinen toteutettavuus. Työ on pohjana myöhemmin laadittaville kaavamuutosperiaatteille ja keskustelun avaamiseksi taloyhtiöiden kanssa. Työhön on saatu lähiörahaston rahoitus. Myös Siltamäessä on käynnistynyt selvitystyö.

Rakennusten korjausvajeen selvittäminen alueittain laskennallisesti liittyy osin täydennysrakentamiseen ja sitä selostetaan jäljempänä korjausrakentamista koskevan kohdan yhteydessä.

ESIKAUPUNKIEN KEHITTÄMISEN YLEISSUUNNITELMA

Projekti on myös osallistunut kaupunkisuunnitteluviraston Esikaupunkien renessanssi-työhön. hanke jatkuu ja siinä tullaan laatimaan koko esikaupunkialuetta käsittelevä yleissuunnitelma, joka on yleispiirteinen täydennysrakentamisen strateginen toimenpideohjelma.

Yleissuunnitelma sisältää pitkän aikavälin täydennysrakentamisen kehittämisen painopisteitä ja sitovia tavoitteita. Yleissuunnitelman laadinta on osaltaan jatkuvaa täydennysrakentamisen kehitystyötä. Tulevia painopisteitä ovat etenkin toteutuneiden kohteiden tarkastelu, taloudellisten reunaehtojen selvittäminen, asemanseutujen kehittäminen sekä uusien vuorovaikutus- ja viestinnällisten menetelmien kehittäminen täydennysrakentamisen strategisten linjausten toteuttamiseksi. Yleissuunnitelman lopullinen muoto ja sisältö täsmentyvät työn kuluessa.

Tarkemmat alueelliset kehittämissuunnitelmat laaditaan kaikille Helsingin maankäytön kehityskuvassa esitetyille Esikaupunkien Renessanssi-alueille. Aloituskohteina ovat nousseet esiin vahvemmin Kannelmäki - Pohjois-Haagan sekä Mellunkylän alueet.

ASEMAKAAVOITUSKOHTEET

Asemakaavoituskohteiden osalta projekti on keskittynyt seuraamaan erityisesti asemanseutujen ja ostoskeskusympäristöjen kehittämistä. Ostoskeskusten tarkasteluun on liittynyt ja liittyy edelleen myös palvelukonseptien kehittäminen.

Vuosaaren pohjoisen ostoskeskuksen osalta kaupunginhallitus on varannut tontin YIT-Oyj:lle kehittämis- ja laajentamistoimia varten. Kaavamuutos alueelle valmistellaan vuoden 2009 aikana.

Pihlajamäessä ostoskeskusympäristön kaavamuutostyö jatkuu. Alueelle suunnitellaan myös asuntorakentamista.

Kontulan ja Mellunmäen asemanseutuja tiivistetään. Molemmilla alueilla suunnitellaan sekä lii-
ke- ja julkista palvelutilaa että lisää asuntoja. Jakomäen ostoskeskusympäristön kaavatyö jatkuu
niinikään tarkoituksena lisätä uutta asumista palveluiden äärelle.

NYKYISEN YMPÄRISTÖN LAADUN PARANTAMINEN

KORJAUSRAKENTAMISEN EDISTÄMINEN

Rakennuskannan korjausten osalta voitaneen todeta kaupungin vuokrataloyhtiöitten olevan esi-
kaupungeissa usein paremmassa kunnossa kuin asunto-osakeyhtiöitten. Kaupungin kiinteistö-
yhtiöt ovat korjanneet rakennuksiaan laadukkaasti ja oikea-aikaisesti. Yksityisten taloyhtiöiden
on ollut vaikeampaa tehdä remontteihin liittyviä päätöksiä. Monilla alueilla ja monissa yhtiöissä
korjausvaje on kasvanut suureksi. Putki- ja julkisivuremontit saattavat tämän vuoksi osua sa-
moihin aikoihin ja vaativat siksi yhtiöiden hallituksilta ja isännöitsijöiltä paljon osaamista ja ennen
kaikkea kustannukset voivat yltyä korkeiksi. Myös uusien energiamääräysten voimaantulo lisää
remonttikustannuksia joissain tapauksissa huomattavasti.

Teknillisen korkeakoulun rakennus- ja ympäristötekniikan osaston diplomityönä kehitettiin 2007
laskentamalli, jolla voidaan arvioida kaupungin eri alueiden rakennetun omaisuuden tilaa. Mallia
testattiin Tapulikaupungin alueella. Vuonna 2008 Kiinteistövirastossa työtä laajennettiin muille
esikaupunkialueille. Tutkimuksessa käytetyn laskentamallin avulla on selvitetty, mikä on tutkitta-
van alueen tekninen nykyarvo sekä kuluma (korjausvaje). Saatuja tuloksia on mahdollista käyt-
tää jatkossa mm. lähiöprojektin toiminnan suuntaamisessa. Tieto alueitten korjausvajeesta on
tärkeää myös selvittäessä täydennysrakentamisen edellytyksiä ja mahdollisuuksia kyseisillä
alueilla. Laskentamallin avulla saatu yhteenvedotaulukko ja tieto ovat merkittävää tietoa myös
taloyhtiöille. Taulukot on mahdollista tulostaa ja jakaa yhtiöittäin tiedoksi. Kohdealueina ovat ol-
leet mm. Pohjois-Jakomäki, Keski-Vuosaari, Siltämäki, Laajasalon Yliskylän länsiosa sekä Kon-
tula.

Jatkoksi rakennusvalvontavirastossa on käynnistetty Keski-Vuosaaren taloyhtiöille suunnattujen
korjaustapaohjeiden laatiminen. Kesän ja syksyn aikana lähiöarkkitehti on inventoinut asuinra-
kennukset paikalla tarkastellen ja valokuvaten sekä kaupunginarkiston ja rakennusvalvontavi-
raston piirustuksia ja muuta lähdeaineistoa tutkimalla. Inventoinnista on laadittu raportti korjaus-
tapaohjeiden perustaksi. Korjaustapaohjeet valmistuvat 2009.

Siltämäkeen laadittiin perusteellinen inventointi- ja kehittämisselvitys 2006–2007. Betonijul-
kisivuista mm. teetettiin kuntotutkimus Tampereen teknillisen yliopiston rakennetekniikan laitok-
sella. Tältä pohjalta laadittiin korjaustapaohjeet Siltämäkeen

JULKISTEN KAUPUNKITILOJEN KUNNOSTAMINEN

Vuonna 2008 on keskitytty erityisesti sisääntulo- ja keskusta-alueiden ympäristöparannuksiin ja
kunnossapitoon.

Siltämäen pääjalankulkuraittien kunnostussuunnitelmat ovat valmistuneet 2008 ja rakentaminen
ajoittuu vuodelle 2009. Parantamistyö sisältää vanhan kerrostaloalueen raittien kunnostamisen
ja ympäristön ilmeen kohentamisen.

Pukinmäessä vanhan ostoskeskuksen ympäristön suunnitelmat ovat valmiit ja rakentaminen on tarkoitus alkaa 2009. Vanha ostoskeskus on purettu ja uudisrakennus valmistuu 2009 loppukesästä. Lähiympäristön rakentaminen on tarkoitus toteuttaa samassa aikataulussa.

Pihlajamäessä Lucina Hagmanin kujan ja pysäköintialueen kunnostus valmistui 2008, katupuiden ja pensaiden istutus jää keväälle 2009. Nuorisopuiston massiivisimmat työt on tehty. Vuodelle 2009 jää viimeistelytyötä. Lisäksi Hiidenkirnujen ympäristöön on tehty uudet aitaukset, näköalatasanne ja portaat. Ostoskeskusympäristön parantamissuunnitelmat ovat valmistuneet ja rakentaminen ajoittuu vuodelle 2009.

Louhikkopolun rakentaminen Jakomäessä on aloitettu ja jatkuu vielä vuonna 2009, jolloin tehdään kadun viimeistely ja vihertyöt. Myös Myllypuron liikuntapuistossa on käynnistetty ympäristörakentaminen tulevan uuden jalkapallohallin ympäristössä. Uusien pysäköintipaikkojen rakentaminen alueelle ratkaisee mahdollisesti mm. osan Alakiventien nykyisistä pysäköintiongelmista.

Kannelmäen aseman lähiympäristö ja Sitratori ovat pääosin kunnostettu, portaat asemalaiturilta katutasoon puuttuvat. Työt jatkuvat ja valmistuvat 2009. Kunnostustöiden toinen vaihe on aloitettu Pasuunakujalla ja Soittajankujalla. Työt jatkuvat ja valmistuvat myös 2009.

Tapulikaupungissa Puistolan aseman alikulun kohentamiseksi on laadittu ideasuunnitelma yhteistyössä Ratahallintokeskuksen, Helsingin Energian, Liikennelaitoksen ja Tapulin huolto Oy:n kanssa. Asema on Tapulikaupungin käyntikortti, mutta tällä hetkellä huonossa kunnossa.

IMAGON KOHOTTAMINEN

KULTTUURI JA TAPAHTUMAT

Kaupunginorkesterin, kulttuuriasiainkeskuksen ja lähiöprojektin yhteistyö

Keväällä 2008 alkoi yhteistyö kaupunginorkesterin, kulttuuriasiainkeskuksen ja lähiöprojektin kesken ilmaiskonserttien toteuttamiseksi esikaupunkialueilla. Tarkoituksena on entisestään laajentaa kulttuuritarjontaa keskustan ulkopuolelle ja samalla houkutella ihmisiä myös kantakaupungista, muista kaupunginosista ja seudulta tutustumaan Helsingin moni-ilmeisiin ja viihtyisiin esikaupunkeihin. Stoassa pidettiin yksi lasten ja yksi aikuisten konsertti. Hanke jatkuu vuonna 2009 ja laajenee Kanneltaloon. Konsertit ovat pääasiassa klassisen musiikin konsertteja, mutta Stoassa pidetyn Filharmonian Viihdejousikon konsertti herätti niin paljon kiinnostusta, että kaikki halukkaat eivät mahtuneet saliin. Siten myös viihdekonsertteja jatketaan 2009.

Lisäksi asuntoalueitten sisällä, pienemmissä saleissa, kuten Myllypuron kirkossa ja Tapulikaupungin seurakuntasalissa pidettiin lastenkonsertit. Myös tämä toiminta jatkuu vuonna 2009 ja laajenee Malminkartanoon ja Vuosaareen. Lastenkonserttien yhteistyökumppanina ovat olleet alueen seurakunnat; seurakuntasalien henkilökunta on osallistunut aktiivisesti mm. konserttien ilmoitteluun. Salit ovat olleet kaikkina esityskertoina lähes täynnä.

Lastenkonserteilla on myös kulttuurikasvatusnäkökulma ja suuri merkitys lasten ja nuorten tutustuttamiseksi kulttuuriin esikaupunkialueilla, missä on kantakaupunkia vähemmän kulttuuritarjontaa. Lisäksi ilmaiskonserteilla on mahdollista tarjota musiikkielämyksiä myös niille lapsiryhmille, joilla muutoin ylipäättänsä ei ole mahdollisuutta osallistua tällaiseen toimintaan.

Alueelliset tapahtumat

Alueelliset tapahtumat ovat tärkeitä alueen asukkaiden viihtyvyydelle, etenkin lapsiperheille, joiden on helppo osallistua läheiseen leikkipuistoon tai puistoon sijoittuvaan musiikki- tai muuhun tapahtumaan. Tapahtumat myös kannustavat yhteiseen tekemiseen, sillä monet niistä rakentuvat vapaaehtoisten asukkaiden varaan.

Vuonna 2008 lähiöprojektin rahoituksella tuettiin seuraavia alueellisia tapahtumia: Pihlajamäki goes Blues, Skidirock Kurkimäessä, Jakomäen kyläkekkerit, Ihana Kivikko, Myllypuropäivä, Pihlajapäivä, Puurojuhla Pihlajamäessä sekä Parempaa ikää Idässä, joka on seniorien messutapahtuma Stoassa.

Festareita kaikille Helsingissä asuville

Pihlajamäki goes Blues

Pihlajamäki goes Blues toteutettiin toistamiseen Kiillepuistossa 7.6.2008. Esiintyjinä olivat mm. Maarit ja Sami Hurmerinta sekä Erja Lyytinen Band. Paikalle aurinkoiseen 60-luvun henkeen kunnostettuun puistoon oli saapunut kolme kertaa enemmän kuin edellisenä vuonna, arviolta 3000 henkeä. Bluesissa on otettu huomioon myös perheen pienimmät ja heille oli omaa ohjelmaa. Iltajamit jatkuivat Pihlajamäen ostoskeskuksen blues-klubeilla. Onnistuneiden festareiden takana oli satapäinen vapaaehtoisten, alueen yhdistysten ja yritysten sekä kaupungin toimijoiden yhteistyö suunnittelussa ja järjestelyissä.

Skidirockfestivaali Kurkimäessä

Kolmastoista Skidirockfestivaali pidettiin 16.5.2008 leikkipuisto Kurkimäessä. Skidirockfestivaali on suurimpia lastentapahtumia Helsingissä. Paikan päälle oli tullut monia koulu- ja päiväkotiryhmiä sekä lapsia vanhempineen eri puolilta Helsinkiä, arviolta parituhatta. Musiikin lisäksi (mm. Mikko Perkoila), tarjolla oli sirkusta ja lasten liikennekaupunki. Skidirockin perinteisiin kuuluu myös piknik. Festivaalin järjestämiseen osallistuu joka vuosi laaja vapaaehtoisten joukko. Ensi vuoden suunnittelu on jo alkanut. Skidirockfestivaali järjestettiin tällä kertaa samaan aikaan kuin Helsingin FillariFestarit, teemalla "Pyöräilyä ja kulttuuria". Tähän liittyviä tapahtumia oli Kontulasta Mellunmäkeen.

"Kyläkekkeireitä" alueen asukkaille ja lapsiperheille

Jakomäen kyläkekkerit

Jakomäen kyläkekkeireitä vietettiin huhtikuussa. Syytä juhliin oli, kun Jakomäen useilla toimijoilla oli täynnä pyöreitä vuosia: Jakomäen kiinteistöt Oy 40 v., Suurmetsä-Jakomäki seura 10 v., Pienperheyhdistys ry 40 v. ja perhepaikka Punahilkka 10 v. Musiikkitarjonnasta vastasi Kalliolan viihdeorkesteri ja lapsia viihdytti Linnanmäen sirkuskoululaiset. Jakomäkiaukiolle oli saapunut kakkukahville ja makkaralle noin 600 henkeä, enemmän kuin osattiin odottaa.

Ihana Kivikko

Ihana Kivikko, koko perheen kyläjuhla, järjestettiin kesäkuun alussa leikkipuisto Kipinäpuistossa. Kivikkolainen tapahtuma järjestettiin jo 9. kerran. Ihana Kivikon ohjelma on musiikkipainotteinen (mm. musiikkikoululaisten esityksiä). Asukkaiden rooli tapahtuman järjestämisessä on tärkeä ja paikalle tullaan mukavan yhdessäolon hengessä. Tällä kertaa yhdessä oli noin 1000 henkeä.

Pihlajapäivä ja Myllypuropäivä

Sekä Pihlajapäivä että Myllypuropäivä järjestettiin syyskuussa. Päivien järjestäminen on asukasjärjestöjen suurponnistus. Niiden ohjelma on monipuolinen ja kaikille ikäryhmille löytyy mieluista ohjelmaa. Pihlajapäivä on Pihlajamäen ja Pihlajiston yhteinen ja sen pitopaikaksi on valittu alueiden välillä sijaitseva Pihlajalaakso. Alueella lapsuudessaan asunut Pekka Ruuska herkisti Rafaelin enkelillään vanhempaa väkeä ja Peppi Pitkätossu hauskutti nuorempaa kävijäkuntaa. Myllypuropäivän ohjelma levittäytyi Orpaanportaan raitin varteen ja varrella sijaitseviin tiloihin. Ohjelmaan sisältyi juhlapuhetta, musiikkia rockista gospeliin sekä tietoisuuksia.

Puurojuhla Pihlajamäessä

Pihlajamäen nuorisotalolla on vietetty jo useiden vuosien ajan kaikille pihlajamäkeläisille avointa puurojuhlaa joulun alla. Joulupuuron ohella tarjolla on joulusta ohjelmaa mm. korvatunturin ukon jakamat joululahjapussit.

Messutapahtuma

Parempaa ikää idässä

Itä-Helsingin alueen vanhustyön järjestöt ja seurakunnat, yritykset ja Helsingin kaupunki järjestivät vanhusviikolla 8.10.2008 Stoassa messutapahtuman. Tapahtuman tarkoituksena oli esitellä iäkkäille tietoa Itä-Helsingin tarjoamista harrastusmahdollisuuksista, palveluista, kulttuuritarjonnasta. Messutapahtumassa kävi arviolta 1000 henkeä. Messuja toivottiin järjestettävän toistekin.

Helsinki-päivän kiertoajelut esikaupunkialueille

Lähiöprojektin "Tuntematon lähiö" –kiertoajelut järjestettiin jo kolmannen kerran. Kiertoajelut suuntautuivat Myllypuroon, Kivikkoon ja Pihlajamäkeen. Paikkaliput loppuivat parissa päivässä ja bussi täyttyi kiinnostuneista helsinkiläisistä. Myllypurossa tutustuttiin mm. keskeisen kevyen liikenteen väylän varren rakennuksiin ja uuteen rakentamiseen, Kivikossa taidemuseo Kiasman järjestämiin tapahtumiin ja Pihlajamäessä tulevan arkkitehtuuripolun arkkitehtuurikohteisiin.

Kiasma Kivikossa -tapahtumavuosi

Kivikko oli vuoden 2008 ajan Nykyaiteen museon Kiasman kummikaupunginosa. Yhteisestä historiasta oli kulunut kymmenen vuotta. Kiasman ja Kivikon tarinat kietoutuivat yhteen 1990-luvun alussa, kun Helsingin kaupunki ja valtio sopivat keskenään maanvaihdesta. Kaupunki luovutti tontin ja rakennutti nykyaiteen museon rakennuksen Töölönlahden alueelle. Vastikkeeksi valtio luovutti kaupungille tonttimaata Kivikon alueelta Itä-Helsingistä. Kaupunki luovutti Kiasman tontin ja rakennuksen valtiolle maaliskuussa 1998, jolloin myös Kivikon alueen asemakaavat oli vahvistettu ja rakentaminen käynnistyi.

Kiasma teki yhteistyötä juhlavuoden ohjelmiston puitteissa Kivikon asukkaiden kanssa. Toiminnan muodot suunniteltiin yhdessä. Ohjelmistoon kuului tapahtumia ja näyttelytoimintaa niin Kivikossa kuin Kiasmassa. Keskeisenä yhteistyötahona toimi Kivikko-seura. Muita toimijoita olivat mm. nuorisotalo, asukastalot, Kipinä-puisto, koulut ja päiväkodit. Lähiöprojekti osallistui Kiasman hankkeeseen, jonka se katsoi nostavan Kivikkoa positiivisella tavalla esille tapahtumien kaupunginosana.

10-vuotisjuhlan kunniaksi Kivikossa järjestettiin lukuisia työpajoja ja tempauksia: vauvojen väri-leikki Kontulan Lions Clubin perheriehdossa, varjotyöpajat Ruudissa, Mail-Art Monster –ja presumaalaustyöpajat nuorisotalolla, kollektiivirunoutta Ihana Kivikko-tapahtumassa. Kiasmassa

järjestettiin teatteriesitys ”Esitys merinäköalalla”. Kivikkolaisilla oli mahdollisuus tutustua Kiasmaan ja sen toimintaan omaopastoiminnan kautta sekä kutsuopastuksin. Kiasman 10-vuotisjuhlan päätapahtuma oli ”Notkea katu” –näyttely, jonka oheisohjelmistona sisältyi myös kivikkolainen osuus.

Vuoden päätapahtuma oli useiden Kiasman omistamien taideteosten asettaminen näytteille Kivikkoon 23.9 - 2.11.2008. Teoksia oli esillä terveysasemalla, nuorisotalolla, Kipinäpuistossa, seurakuntatalo Pyhässä Jysäyksessä sekä korttelitaloissa Nallissa ja Ruutissa. Teoksia oli 15 arvostetulta taiteilijalta mm. Kari Cavenilta, Sirpa Alalääkkölältä, Simryn Gilliltä, Mika Taanilalta ja Roi Vaaralta. Teoksiin oli mahdollista tutustua tilojen aukioloaikoina sekä kahtena sunnuntaina. Myös opastettu galleriakierros järjestettiin, ja tuolloin myös taiteilijoista osa oli paikalla kertomassa töistään. Näyttelystä koottiin näyttelyluettelo. Näyttelyn avajaiset ja lehdistötilaisuus järjestettiin 22.9.2008 Kivikossa.

Kiasma Kivikossa –näyttelystä sekä koko tapahtumasta Radio Yle teki haastattelun Kultakuume-ohjelmaan. Myös Helsingin Sanomien Salivahti –osiossa ”9+1 vinkkiä viikonlopun näyttelykierrokselle” oli kuvallinen esittely näyttelystä.

ALUEELLISEN ELINKEINOTOIMINNAN MARKKINOINTI

Alueellisen elinkeinotoiminnan markkinoinnin suunnittelu aloitettiin keväällä 2008 kaupungin elinkeinostrategian painopistealueilla Itä-Helsingissä: Herttoniemi-Roihupelto, Itäkeskus- Puotila –Myllypuro. Hanketta koordinoi Lähiöprojektin organisoima työryhmä, jossa on edustajia talous- ja suunnittelukeskuksen elinkeinopalvelusta, kehittämisosastolta, kiinteistövirastosta ja kaupunkisuunnitteluvirastosta. Päätoimijana on elinkeinopalvelu. Hanke toteutetaan yhteistyössä alueen yritysten kanssa.

Yhteismarkkinointihankkeella pyritään varmistamaan metrovarren kaupunginosien elinkeinoelämän monipuolinen kehittyminen, alueiden houkuttelevuus yritysten sijoittumispaikkana sekä viihtyisyys ja vetovoimaisuus korkean profiilin asuinalueina, joista löytyvät tasokkaan elämisen ja asumisen edellyttämät palvelut. Helsingin itäisten alueiden monipuolinen kehittyminen ja menestyminen on koko kaupungin ja kaupunkilaisten yhteinen asia.

Itäisten alueiden imagoa pyritään kohottamaan ja rakentamaan paremmin todellisuutta vastaavaksi mm. kaupunginosien brändäystä painottaen. Herttoniemi, Roihupelto, Itäkeskus, Puotila ja Myllypuro ovat tällä hetkellä mielikuvaprofiililtaan suotta liian vaatimattomia. Alueella voitaneen todeta olevan toivottua vähemmän vetovoimaa yritysten keskuudessa. Niiden vetovoimatekijöitä, runsaan tonttivarannon lisäksi, ovat helppo lähestyttävyyys ja Helsingin keskustan nopea saavutettavuus metron ja toimivien tieliikenneyhteyksien ansiosta. Liikenneyhteydet Helsinki-Vantaan lentokentälle sekä muualle Suomeen ovat sujuvat.

Itäinen Helsinki on sympaattista ja konstailematonta seutua - aluetta, jossa voi aistia aitoa elämää. Elinkeinoelämän näkökulmasta itäinen Helsinki voisi houkutella lisää yrityksiä ennestään alueella sijaitsevien yritysten toimialoilta, kuten esim. liikunnan-, terveyden- ja kauneudenhoito-alalta.

Tulevaisuuden alueena itäinen Helsinki voisi kiinnostaa laajemmin myös vapaa-ajan palveluja tarjoavia yrityksiä sekä matkailu-, majoitus- ja ravitsemusalan yrityksiä. Alue soveltuu mainiosti myös monille muille yrityksille, jotka haluavat nykyaikaiset toimitilat keskikaupungin tasoa edullisemmin vuokrakustannuksin. Lisäksi Itä-Helsingin alueet voisivat tarjota erinomaisia sijoittumipaikkoja eri alojen ammatillisille oppilaitoksille (liikunta /terveys/ kauneus & hyvinvointialat).

Myös ostoskeskusten uudistuminen ja kehittyminen tukee muuta elinkeinomarkkinointia alueella.

Viihtyisiä sekä kohtuuhintaisia asuntoalueita voidaan pitää myös yhtenä vetovoimatekijänä. Tasokas asuntokanta, monipuoliset palvelut sekä ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet, viihtyisä ympäristö, puhdas luonto ja meri houkuttelevat alueelle uusia asukkaita.

Syksyllä 2008 valmistui hankkeen toimintasuunnitelma 2008-2011 sekä käynnistettiin selvityksiä työn pohjaksi, mm. mielikuvakysely yrityksille sijoittumisesta Itä-Helsinkiin. Kyselyn tavoitteena on löytää Itä-Helsingin painopistealueiden potentiaaliset tulevaisuuden klusterit ja kehittymässä olevat alat. Mielikuvakysely suunnataan näihin aloihin linkittyneille yrityksille (kärkitoimialat, lähija tukialat, toimialojen rajapinnat), jotka sijaitsevat pääkaupunkiseudulla. Tällöin otokseen saadaan Itä-Helsinkiin sijoittumisesta mahdollisesti kiinnostuneita yrityksiä sekä heidän näkemyksiään alueesta yritys ympäristönä. Vertailuaineiston muodostamiseksi haastatellaan myös Itä-Helsingissä sijaitsevia yrityksiä. Tämän lisäksi otokseen pyritään saamaan mukaan kiinteistöalan yrityksiä, jotka toimivat tiiviisti pääkaupunkiseudun toimitilamarkkinoiden parissa. Hanketta on esitetty myös valtakunnalliseen lähiöohjelmaan.

VIESTINTÄ

Viestintä on lähiöprojektin yksi painopisteistä imagon kohottamisteeman osalta. Projektin viestii hyviä uutisia esikaupungeista vastapainona median usein negatiiviselle uutisoinnille. Tarkoituksena on ollut tuoda esiin esikaupunkeja hyvinä asuinympäristöinä ja sijaintipaikkoina yrityksille. Erityisesti on haluttu tuoda esiin, että kyseessä on elinvoimaisia kaupunginosia, joissa on hyvät palvelut, kulttuuria, harrastuksia ja joissa tapahtuu.

Helsingin Uutisten koko kaupungin painoksessa on ollut tähän mennessä kaksi projektin teemasivua. Toinen käsitteli kulttuuria henkilöhaastatteluineen ja toinen asumista ja siihen kytkeytyviä asioita.

Kulttuuri-teemalla olevassa lehdessä esiteltiin lähiöprojektin, kulttuuriasiaksekskuksen ja kaupunginorkesterin yhteistyössä järjestämiä ilmaiskonsertteja. Sivulla haastateltiin myös konserttyleisöä. Asumista koskeva teemasivu keskittyi uusien korkeatasoisten asuntorakennushankkeiden ja valmiiden kohteiden esittelyyn: Konalan Lehtovuori, Myllypuron keskus ja Köökarinkujan täydennysrakentamiskohde. Tähän liittyi uusien asukkaiden, rakennuttajan ja kaupungin toimijan haastattelut. '

Niin ikään Helsinki-Infoon tuotettiin oma sivu joulukuussa. Teemana oli elinkeinoelämän markkinointi. Pihlajamäen lähiölehteen Kaupunkilehti Vartin välissä on julkaistu lähiöprojektin sivut neljä kertaa vuoden 2008 aikana. Tällä on tuettu myös kaupunginosan omien toimijoiden mahdollisuutta tuottaa omaa aluelehteä.

Omien teemasivun tuottamista jatketaan 2009. Sen voidaan katsoa olevan hyvä väline positiivisten asioiden esittelemiseksi esikaupungeista.

Projektin normaaliin toimintatapaan on kuulunut lisäksi aktiivinen viestintä lehti-ilmoittelun ja internetin avulla kulttuurihankkeissa ja Pihlajamäen arkkitehtuuripolkuun liittyvänä (kts kohta muut imago hankkeet).

MUUT IMAGOHANKKEET

Pihlajamäen arkkitehtuuripolku

Imagohankkeilla pyritään tuomaan esille esikaupunkien vahvuuksia ja omaleimaisuutta. Tällainen hanke on Pihlajamäen arkkitehtuuripolku, joka on Helsingin ensimmäinen. Pihlajamäen DoCoMoMO-alue (1989 perustettu kansainvälinen modernin arkkitehtuurin tutkimus- ja suojelu-järjestö) on kansainvälisesti merkittävä 1960-luvun asuntoarkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun kohde. Kaupunginhallitus hyväksyi Pihlajamäen suojeluasemakaavan syyskuussa 2007.

Pihlajamäen arkkitehtuuripolku valmistui vuoden 2008 lopussa. Arkkitehtuuripolun maastoon pystytetyt opastaulut esittelevät Pihlajamäen syntyhistoriaa, kunkin kohteen arkkitehtuurin erityispiirteitä ja suunnittelun taustoja. Opastauluja on maastossa viisi kappaletta, joissa esitellään ostoskeskus, Saton alue, Hakan alue, koulut ja Rapakivenkujan alue. Taulujen esittelytekstit ovat suomen lisäksi ruotsiksi. Arkkitehtuuripolku sai myös omat sivunsa internettiin, jossa esittelytekstit ovat laajemmat ja ovat luettavissa myös englanninkielellä. Tavoitteena on saada modernista arkkitehtuurista kiinnostuneet alan ammattilaiset ja asiantuntijat sekä matkailijat tutustumaan Pihlajamäkeen.

ALUEELLISTEN TOIMINTAMAHDOLLISUUKSIEN PARANTAMINEN SEKÄ ERITYISPALVELUJEN MALLIEN LUOMINEN

Lähiöprojektissa on kehitetty uusia työmuotoja ja malleja palveluaukkoihin. Lähiöprojektin arvioinneissa on todettu että projektin sosiaalisen kehittämisen onnistuneita tuloksia ovat mm. lähiöasemat, aluetyö ja lähiöliikunta sekä eräät perhetyön uudet toimintatavat. Vuonna 2008 tuettiin osin näitä vanhoja hankkeita mutta myös uusia hankkeita, joilla pyritään vastaamaan uudenlaisiin haasteisiin.

MATALAN KYNNYKSEN TILAT JA TOIMINTAMALLIT

Matalan kynnyksen tilojen ja toiminnan järjestäminen luo lisää puitteita ja mahdollisuuksia alueen asukkaiden yhteisiin hankkeisiin sekä järjestöjen toimia. Monilla alueilla on jatkuva puute asukastiloista, joilla usein juuri ilta-aikaan olisi paljon käyttäjiä.

Tällä hetkellä lähiöprojektin toimintarahalla tuetaan matalan kynnyksen tilojen toimintaa Pihlajamäessä (ostarin Onni ja Pihlajamäen lähiöasema) ja Myllypurossa (ostarin Hymy).

Onnit ja Hymyt – asioimisrauhaa ostareille ja palveluja päihteidenkäyttäjille

Pihlajamäen ostarin Onni

Pihlajamäessä matalan kynnyksen toimintaa ja palveluja on ollut tarjolla päihteiden käyttäjille vuodesta 2002 alkaen. Se on ollut myös mallina vastaavanlaisen matalan kynnyksen toiminnan laajentamiselle itäiseen Helsinkiin. Myös koillisella alueella toimintaa on tarkoitus laajentaa.

Pihlajamäen ostarin Onnin toiminta tapahtuu tällä hetkellä Pihlajamäen kirkon kerhotiloissa, mikä vaikuttaa siihen, ettei toiminta ole jokapäiväistä, sillä kerhotiloja käytetään moneen muuhunkin seurakunnan toimintaan. Ostarin Onnin viikkotoiminnasta vastaa Malmin seurakunta. Mukana toiminnassa ovat myös sosiaaliviraston, terveysaseman ja liikuntaviraston työntekijät. Onnin toimintaa ovat kahvitukset kaksi kertaa viikossa, kokkikerho sekä puutyöpaja. Lisäksi järjeste-

tään leirejä ja retkiä sekä on tarjottu liikuntamahdollisuuksia (mm. uintia Malmin uimahallissa). Ostarin Onnin kahvitukseen osallistuu keskimäärin parikymmentä kävijää. Kerhoissa käydään vähemmän, sen sijaan retket ovat suosittuja. Toimintaa rahoittavat seurakunta, sosiaalivirasto ja lähiöprojekti.

Pihlajamäen Ostarin Onnin toiminta oli mukana Helsingin tietokeskuksen ja sosiaaliviraston teettämässä arviointitutkimuksessa ”Kaupunkipäihdetyön haasteet ja toimintamallit Helsingissä” (Sinikka Törmä, Kari Huotari, Sari Pitkänen). Tutkimuksessa tarkasteltiin niitä käytäntöjä, joilla pystyttäisiin vähentämään päihteiden käytöstä johtuvia ongelmia ja niistä aiheutuvaa kaikkien arkeen vaikuttavaa turvattomuuden tunnetta ostoskeskuksissa, metroasemilla sekä joukkoliikenteessä.

Tutkimuksessa todettiin riittämättömän ravinnon ruokkivan häiriökäyttäytymistä, samoin unen puutteen. Ostareilla ja metroasemilla oleilevat päihteiden käyttäjät voitaisiin tutkimuksen mukaan tavoittaa erityyppisillä matalan kynnyksen palveluilla, jotka sijaitsevat lähellä heidän omaa elinalueaan. Mahdollisuuden sisätiloihin ja pienimuotoiseen ruokailuun todettiin vähentävän häiriöitä ja rauhoittavan siten myös ostoskeskusympäristöjä asiointirauhan näkökulmasta.

Myllypuron ostarin Hymy

Myllypuron Hymyssä, matalan kynnyksen tilassa ostoskeskuksessa, on päiväsaikaan tarjolla kaupunkipäihdetyön palveluja. Toiminta näkyy ostoskeskusten ja asemien kehittämishankkeissa alueiden asioimisrauhan parantumisenä sekä vaikuttaa alueen vetovoimaisuuteen. Itäinen sosiaaliasema avasi Hymyn elokuussa 2007 ja vastaa sen toiminnasta.

Myllypuron Hymy on auki maanantaista perjantaihin kello 8.30–16.00 ja tarjolla on pientä syötävää nimelliseen hintaan. Hymyn toiminnan viikko-ohjelma pitää sisällään mm. kuntosalilla käyntiä Liikuntamylyssä, sählyä, erilaisia pelikilpailuja (shakki, biljardi, darts, korona) sekä kokkikursseja. Vuonna 2008 toimintaan sisältyi käyntejä jalkapallo-otteluissa, elokuvissa, teatterissa sekä retkiä lähialueen luontokohteisiin ja saariin sekä pidemmällekin kuten Porvooseen, Kotkaan ja Turun saaristoon. Turun saariston osalta kuluista vastasi Myllypuron kirkko. Hymyn väki on ollut mukana myös Myllypuropäivillä, Asunnottomien yössä ja Fillarifestareilla (mm. pyörien kunnostusta).

Kävijämäärä vaihtelee päivittäin noin 50:stä vähän yli 100:aan. Ostarin Hymyä vetää Itäisen sosiaaliaseman sosiaalityöntekijä ja lisäksi siellä toimii Itäisen A-klinikan työntekijä. Muina työntekijöinä ovat toimineet työllistämisvaroin työllistetyt tai kuntouttavassa työtoiminnassa mukana olevat. Heidän lisäksi toiminnassa ovat mukana vapaaehtoiset tukihenkilöt.

Tiloja käyttävät iltaisin ja viikonloppuisin mm. asukasyhdistykset, kuten Myllypuroseura, subbu-teo-yhdistys, Naiset maailmanrauhan puolesta, maahanmuuttajien kotitalousprojekti, Myllypuron leijonat, puolueiden paikallisyhdistykset, Enäkotiry, NMJ, Harp-nuoret ja Päivänselväyhdistys.

Ostarin Hymyn kaltaiselle toiminnalle on tarvetta. Itäkeskuksessa Tallinnanaukion lähituntumaan avattiin toimintaa varten tilat loppuvuodesta 2008. Tavoitteena on aloittaa vastaavanlaista toimintaa mm. Roihuvuoren, Kontulan, Mellunmäen ja Vuosaaren uuden ostoskeskuksen läheisyydessä. Koska kysymyksessä on uusi toimintatapa ja vakiintumaton toimintamuoto, sen rahoitus ei ole sosiaaliviraston normaalissa budjetissa. Ostarin Hymylle rahoitus on saatu eri lähteistä kuten Terve ja turvallinen kaupunki-neuvottelukunnalta ja lähiöprojektilta. Päihdetyömallin levittämiseen on saatu lähiörahoitusta vv. 2008–2011.

Ennen toiminnan aloittamista eri alueilla tavoitteena on, että alueen toimijat hyväksyvät sen tulon. Myllypurossa alueen keskeiset järjestöt ja seurakunta olivat jo pidempään keskustelleet päihdeongelmasta alueella ja siten Ostarin Hymylle oli sosiaalinen tilaus. Se ei ole herättänyt suurta vastustusta.

Myllypuron ostarin Hymyssä käyville päihteidenkäyttäjille tilassa asiointi antaa mahdollisuuden ehkä päivän ainoaan lämpimään ruokaan sekä paikkaan jossa voi olla rauhassa. Alueella liikkuvat lähipoliisit ovat todenneet Hymyn toiminnalla olleen merkittävän vaikutuksen Myllypuron ostoskeskuksen rauhoittumiseen.

Pihlajamäen lähiöasema - kohtaamis- ja tapahtumapaikka pihlajamäkeläisille

Pihlajamäen lähiöasema on sosiaaliviraston ylläpitämä tila, jossa aluetyön tavoitteena on asukkaiden toimintamahdollisuuksien lisääminen ja aktivoiminen tarjoamalla harrastusmahdollisuuksia sekä erilaisia palveluja lähellä kotia. Vuonna 2008 järjestettiin asukasvetoisina mm. kuvataideryhmä, kädentaitokerho, puupiirrosryhmä, matkailukerho, bingo sekä perjantaisin Cafe-lähiö. Iltaisin lähiöasemalla tarjoavat kursseja mm. Pääkaupunkiseudun yksin ja yhteishuoltajat ry ja Kalliolan kansalaisopisto tai tilaa käyttävät eri järjestöt kokoontumisiinsa. Senioreille on tarjolla atk-opastusta joka viikko. Lähiöliikuttajalla on työtilat lähiöasemalla, tehtävänä on järjestää liikunnallisia elämyksiä, joista on helppo jatkaa terveellisten elämäntapojen pariin.

Kotilähettiläät - hanke tarjoaa Pihlajamäen, Pihlajiston ja Viikinmäen ikäihmisille kaupassakäynti- ja siivousapua sekä ulkoiluseuraa. Kotilähettilään voi varata avuksi maanantaista torstaihin. Ostokset tehdään lähikaupassa ja enintään 20 eurolla. Syksyllä 2008 kotilähettiläillä oli asiakaina 30 vakituista vanhusta ja käyntejä 2-4 käyntiä päivässä. Jonkin verran vanhuksia on autettu myös digiboxien asennuksissa.

"Minun Pihlajamäkeni" – valokuvausprojekti innosti alueen 13–16-vuotiaita poikia valokuvaamaan kertakäyttökameroilla asioita ja paikkoja, jotka olivat heille itselleen tärkeitä. Tavoitteena oli saada pojat innostumaan myös muusta kuin tietokonepeleistä. Kuvausprojektin tuloksia esiteltiin Pihlajamäen lähiölehdessä sekä joulukuussa julisteina ostoskeskuksen liikkeiden ikkunoissa.

Omien alueellisten tapahtumien järjestäminen on asukkaiden ja toimijoiden yhteisiä ponnistuksia. Pihlajamäki goes Blues – musiikkitapahtuma, koululaisten kesäakatemia, Pihlaja-foorumi, puurojuhla sekä Pihlajapäivä järjestettiin vuonna 2008. Tapahtumista enemmän Tapahtumat -osiossa.

Lähiöprojektin toiminnasta tehdyissä arvioinneissa (Helsingin tietokeskus) on tuotu esille aluetyön/yhdyskuntatyön merkityksestä se, että paikallisen aloitteellisuuden tukeminen vaatii vetäjäksi "moottorin". Aluetyö muodostaa kokonaisuudessaan ikään kuin alueellisen "resurssikeskuksen". Pihlajamäen lähiöaseman toiminta on vastannut näihin alueellisiin tarpeisiin.

PALVELUMALLIT LASTEN JA NUORTEN TOIMINTAAN JA ELÄMÄNHALLINTAAN

Läntisten nuorten kulttuurihanke

Keväällä käynnistyi kulttuuriasiainkeskuksen, lähiöprojektin, kaupunginkirjaston, työväenopiston ja nuorisosasiankeskuksen yhteistyöllä läntisten nuorten kulttuurihanke työnimellä "Nuoret pois verkosta".

Tavoitteena on tarjota Malminkartanon, Pohjois-Haagan ja Kannelmäen nuorille heitä erityisesti kiinnostavia kulttuuripalveluja ja toimintaa, joiden yhteydessä heillä on mahdollisuus tavata toisiaan, oppia jokin uusi kädentaito tai tehdä yhdessä taidetta vaihtoehtona virtuaaliselle yhdessäololle.

Tällä hetkellä suuri osa nuorten vapaa-ajasta vietetään joko internetissä tai kavereita tavataan kauppakeskuksissa. Hankkeessa on kyse mahdollisuuksien avaamisesta ja antamisesta nuorille, joilla ei ole tietoa tai kokemuksia erilaisista kulttuuriharrastuksista, kaupallista tarjontaa lukuun ottamatta. Toiminta on kaikille nuorille avointa matalan kynnyksen toimintaa, johon on helppo osallistua ja jonka ohjaus on korkeatasoista ja ammattimaista. Prosessinomaisuus ja paikallisuus ovat tärkeitä elementtejä.

Työväenopiston tiloja voidaan käyttää hyödyksi opetuskauden ulkopuolella mutta tutkitaan mahdollisuutta käyttää niitä myös opetuskautena. Kirjaston tiloja voidaan käyttää mahdollisesti näyttelytiloina esimerkiksi nuorten valokuva- tai kuvataidenäyttelyä yms. varten. Alustavana ajatuksena on, että nuorille järjestettäisiin mahdollisuus osallistua ainakin teatteri-ilmaisuun, kuvataiteisiin, valokuvaukseen, musiikin tekemiseen ja ruuanlaittokursseille.

Hanke ajoittuu koko lähiöprojektin uudelle projektikaudelle. Hanke on laaja ja vaatii ennakkovalmistelua, jota on tehty syksyn 2008 aikana. Hanketta koordinoi ohjausryhmä, joka koostuu em. hallintokuntien edustajista ja työryhmä, joka suunnittelee jaideoi käytännön toteutusta.

Avoimesti uuteen – hanke

Itäisen perhekeskuksen kaakkoisella alueella vuonna 2008 aloittaman Avoimesti uuteen – hankkeen tavoitteena on löytää keinoja puuttua varhaisessa vaiheessa päihteillä oireilevien nuorten ongelmiin ja löytää keinoja elämänhallintaan. Projekti tarjoaa päihteiden käytöstä tai hallussapidosta kiinnijääneille nuorille vaihtoehtoista toimintaa.

Vuoden 2008 aikana toiminta ulotettiin myös nuoriin joiden poissaolot koulusta ja vaikeudet vuorovaikutuksessa herättivät runsaasti huolta.

Varhaisen puuttumisen toimintamalleille, myös uudenlaisten kehittämiseksi, on tarvetta sosiaalityön, koulujen, nuorisotyön sekä poliisin välillä, jotta nuorten syrjäytymiskehitys pystytään ehkäisemään mahdollisimman ajoissa. Nuorisotoimen nuorten varhaisen tuen Luotsi-toiminta pyrkii vastaamaan tarpeeseen, mutta se ei ulotu toistaiseksi koko kaupungin alueelle, vaan kaakoinen alue on ulkopuolella toiminnan. Avoimesti Uuteen -hankkeessa ovat mukana sosiaalivirasto, nuorisotoimi, opetusvirasto, A-klinikka, nuorisosaama, terveyskeskus, seurakunta sekä järjestöjä.

Hanketta jatketaan vielä vuonna 2009 ja pyritään kehittämään yhteistyötä mm. koulujen kanssa. Tällä hetkellä on havaittavissa se, että lastensuojelun suurin asiakasryhmä on 15–16-vuotiaat, jotka ovat olleet lapsia 1990-luvun laman aikana. Hankkeen kokemukset arvioidaan, minkä jälkeen päätetään toimintamallin käytöstä sosiaalitoimen vakiintuneena työmuotona.

Avoimesti uuteen – hankkeen nuorten ryhmien sisältönä ja painotusalueena ovat sosiaalisten taitojen harjaannuttaminen, elämänhallinnan vahvistaminen ja itsetuntemuksen edistäminen. Ryhmät ovat toiminnallisia: on keskustelua, liikuntaa, kädentaitoja, seikkailuja ohjaajien mukana jne.. Onnistuneet kokemukset, positiiviset palautteet ja myönteiset sosiaaliset kontaktit toisiin nuoriin vapaa-ajalla ovat tärkeitä tekijöitä nuorten kehittymiselle.

Vuoden 2008 aikana toteutui 7 eri nuorten ryhmää, joissa oli mukana 34 nuorta (poikia 28). Ryhmiin osallistuneet olivat pääasiassa yläasteikäisiä, mutta ikähaarukka oli 9-16 v.

Esimerkkejä ryhmistä:

Pojille, joilla oli poissaoloja koulusta, kaveripiirissä ongelmia ja vaikeuksia ryhmässä toimimisessa perustettiin toimintaryhmä. Ohjaajina olivat kaksi miesohjaajaa, lastensuojelusta sosiaalityönopiskelija ja ulkopuolinen seikkailutoiminnan ohjaaja. Ryhmä kokoontui kerran viikossa kymmenen kertaa.

Ryhmässä käytettiin toiminnallisia harjoituksia poikien sosiaalisten ja ryhmätaitojen vahvistamiseen. Ryhmä kävi mm. uimassa, seinäkiipeilemässä, keilaamassa, luontoretkellä ja jousiammunnassa. Kaikki harjoitukset vaativat keskittymiskykyä ja ryhmässä toimimista. Ryhmässä tarjottiin pojille välipala, joka tuli koululta. Ryhmässä käytettiin englannin kieltä ja poikien kielitaito parantui ryhmän aikana.

Ryhmän aikana kaikki pojat alkoivat käydä säännöllisesti koulussa ja pääsivät seuraavalle luokalle. Koulukuraattorin mukaan ryhmä vaikutti myönteisesti poikien koulunkäynnin sujumiseen ja sosiaalisten suhteiden luomiseen.

Toisessa, kerran viikossa kokoontuvassa poikaryhmässä oli poikia, joille ei ollut löytynyt omaa paikkaa kaveri- tai harrastuspiireissä ja joiden oli hankala saada kavereita, olivat mahdollisesti koulukiusattuja, hiljaisempia, vetäytyneempiä yms. Ryhmän ohjaajina toimivat lastensuojelun perhetyöntekijä ja nuorisotalon ohjaaja.

Ryhmän toiminta-ajatuksena on ollut paikallisuus, jolla tarkoitetaan alueellisten toimijoiden ja toimintamahdollisuuksien tutuksi tekemistä ja hyödyntämistä ohjaamalla lapsia ja nuoria kaikille avoimien palvelujen piiriin. Ohjaajien tärkein tehtävä on ollut olla läsnä lapsille, luoda ryhmään turvallinen ilmapiiri ja antaa esimerkkiä kahden kulttuurin kanssa elämisestä.

Poikia tavattiin kerran viikossa. Välillä tehtiin retkiä ja tutustumiskäyntejä mm. alueen muihin harrastusmahdollisuuksiin kuten partioon. Ryhmä on ollut suljettu, mutta välillä toimintaa on integroitu nuorisotalon muiden nuorten pariin, jotta pojille mahdollistui tilaisuus tutustua muihin alueen nuoriin. Jokaiselle pojalle ostettiin nuorisoasiainkeskuksen jäsenkortit ja ryhmän kanssa käytiin tutustumassa alueen muihin nuorisotaloihin sekä Vartiosaareen, jossa toimii kesänuorisotalo.

Tyttöjen ryhmään, joka kokoontui niinkään kerran viikossa, valittiin koulukuraattorin esityksestä syrjäänvetäytyviä, hiljaisia tyttöjä. Ryhmän ohjaajana oli teatterityön ohjaaja. Tavoitteena oli tyttöjen itsetunnon vahvistaminen ja rohkaistuminen, johon käytettiin draamapedagogisia menetelmiä. Yhtenä tavoitteena oli yläasteelle tapahtuvan siirtymävaiheen tukeminen.

Ryhmässä keskusteltiin, jumpattiin, leikittiin, leivottiin, meikattiin, puhuttiin naiseksi kasvamisesta ja harjoiteltiin vuorovaikutustaitoja. Lisäksi tehtiin retket mm. Liikuntamyyllyyn ja Heurekaan.

Myönteisinä kokemuksina voidaan todeta, että tyttöjen ystävyys syveni, he alkoivat ottaa enemmän vastuuta ryhmän toiminnan sujumisesta.

Tulokset ovat olleet positiivisia. Toiminnalla on voitu auttaa nuoria siten, että koulukäynti on alkanut sujua paremmin ja sosiaalisissa taidoissa on tapahtunut kehittymistä.

Lasten ja nuorten erityispalveluja Tapulikaupungissa ja Pihlajamäessä

Tapulikaupungissa ja Pihlajamäessä jatkui projektirahoituksella vielä samoja hankkeita kuin vuonna 2007.

Pihlajamäessä on eri toimijoiden taholta (Kalliolan nuoret, Cassandra) räätälöity erityispalveluja tarpeen mukaan. 9-12 -vuotiaille on ohjattua Iltaleksu -iltatoimintaa leikkipuisto Maasälvässä. Kyseinen ikäryhmä ei muutoin ole minkään ohjatun toiminnan piirissä iltapäivisin. Lisäksi Yöky-lä-palveluna alueen perheet saivat mahdollisuuden saada lapsilleen hoitopaikan yöksi.

Nuorille aikuisille on järjestetty talous- ja velkaneuvontaa sekä 12–15 -vuotiaille tytöille monikulttuurinen draamaryhmä.

Tapulikaupungissa jatkui alueiden toimijoiden hankkeina Puistolan olkkari, joka tarjosi Puistolan nuorille perjantai-iltaisin paikan viettää aikaansa.

MUUT ALUEELLISTEN TOIMINTAMAHDOLLISUUKSIEN KEHITTÄMISHANKKEET

"Seniorit liikkumaan lähiöissä"

Tavoitteena on kehittää laadukkaita liikuntapalveluja ikääntyvien terveyden ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja edistämiseksi lähellä asuinalueita. Itä- ja Koillis-Helsingissä asuu runsaasti senioreita, joita on saatu liikunnan pariin lähiöliikunnan avulla Lähiöliikuntapassilla voi liikkua edullisesti koko kauden liikuntaviraston liikuntaryhmissä.

Vuoden 2008 uusi toimintamuoto oli ikääntyvien omat Seniorisäpinät Myllypuron Liikuntamylläyssä. Seniorisäpinät toteutettiin keväällä ja syksyllä torstaisin aamupäivällä. Kahden tunnin aikana oli mahdollista osallistua eri teeman mukaiseen liikuntaan esim. jumppaan, monenlaisiin tansseihin, kuntosaliharjoitteluun, kävelyharjoituksiin, tasapainoiluharjoituksiin sekä erilaisiin peleihin. Lisäksi ohjelmaan sisältyi liikuntaneuvontaa. Säpinöiden tavoitteena on antaa virikkeitä, uusia liikuntakokemuksia ja kannustaa omaehtoiseen liikuntaan. Osallistujia on ollut noin 200 henkilöä / kerta.

Lähiöprojektin toimintarahalla on hankittu senioreiden käyttöön tasapaino-, palloilu-, kiipeily- ja muita liikuntavälineitä. Lisäksi ohjaajan palkkioihin ja koulujen salien ym. tilavuokriin on käytetty projektin rahoitusta.

Lapsille suunnatut liikuntahulinat jatkuivat Liikuntamylläyssä sunnuntaisin. Projektirahalla on hankittu ja uusittu liikuntavälineitä. Vuonna 2008 niihin osallistui ennätykselliset 15 810 henkilöä.

SEURANTA JA ARVIOINTI

Arviointi sisältyy kunkin hankkeen selostukseen ja on kuvattu edellä.

Projektin johtoryhmä on seurannut hankkeitten etenemistä mm. johtoryhmän kokouksissa pidettyjen esittelyjen avulla.

Vuoden 2008 osalta johtoryhmässä on esitelty nykyisen ympäristön laadun parantamisteemaan liittyvänä Helsingin lähijuna-asemien kehittämisselvitys (Liikennelaitoksen suunnittelujohtaja Vil-

le Lehmuskoski) sekä vuoden 2008 aikana toteutuneita julkisten kaupunkitilojen suunnittelu- ja kunnostushankkeita, joihin on haettu rahoitusta lähiörahostosta tai valtion ARA-rahoitusta (osastopäällikkö Raimo K. Saarinen, HKR).

Korjausrakentamisteemaan sekä osittain myös täydennysrakentamiseen liittyvänä projektipäällikkö Juha Viljakainen kiinteistövirastosta esitteli selvitystä esikaupunkialueiden rakennuskannan korjausvajeesta.

Kulttuuri- ja tapahtumahankkeita on esitelty syksyn kokouksissa. Kiasma-Kivikko- yhteistyön esitteli Kiasman museoassistentti Päivi Matala. Kaupunginorkesterin ja kulttuuriasiainkeskuksen yhteistyötä esitteli orkesterin viestintäpäällikkö Marianna Kankare-Loikkanen. Myös viestinnän osalta annettiin johtoryhmälle tilannekatsaus.

Edelliseen projektikauteen liittyvänä keväällä 2008 tutkija Erkki Korhonen (tietokeskus) ja Eeva-Liisa Broman sosiaalivirastosta esittelivät lähiöprojektin ja Urban II-ohjelman arvioinnin johtopäätöksiä. Tutkimus julkaistiin joulukuussa. Johtopäätöksissä tarkastellaan lähiöprojektin ja Urban-ohjelman vaikuttavuutta ja merkitystä lähiöiden kehittäjänä sekä Helsingin lähiöiden tulevaisuuden näkymiä. Lisäksi esiteltiin tutkimus ”Helsingin koulujen ja alueiden kehittäminen EU:n Urban II-ohjelman kouluhankkeiden valossa” (tutkimuksen tekijä Venla Bernelius ja Eeva-Liisa Broman).

TOIMINTARAHAN KÄYTTÖ

Lähiöprojektin toimintaraha oli 474 000 € vuonna 2008. Siihen sisältyi myös vuodelta 2007 siirtynyttä määrärahaa. Toimintaraha on budjetoitu kiinteistövirastoon, mutta sen käyttö on delegoitu hallintokunnille lähiöprojektin toimintaan ja hankkeisiin: hallinnointiin, viestintään, arviointiraportointiin, ympäristöparannusten suunnitteluun, kulttuuritapahtumien järjestämiseen ja alueelliseen toimintaan, kuten perhetyön hankkeisiin, lähiöliikuntaan sekä matalan kynnyksen tiloihin ja toimintaan sekä lähiöarkkitehtien toimintaan (ko. hankkeet ja toiminnot on esitetty edellä). Hallintokuntien käytettävissä oli seuraavasti lähiöprojektin toimintaraha: kiinteistövirasto 135 600 €, kaupunkisuunnitteluvirasto 140 000 €, sosiaalivirasto 114 000 €, liikuntavirasto 35 000 €, rakennusvirasto 33 000 €, tietokeskus 11 400 € sekä rakennusvalvontavirasto 5 000 €.

Vuoden 2008 kokonaiskäyttö oli noin 331 000 €. Käyttämättä jäi 143 000 €, josta osa johtui hankkeiden hitaasta käynnistymisestä ja siirtymisestä kuluvalle vuodelle tai arvioitua pienemmistä kustannuksista. Säästyneistä määrärahoista siirrettiin 130 000 kuluvalle vuodelle. Hallintokuntien käyttö oli seuraava: kiinteistövirasto 41 300 €, kaupunkisuunnitteluvirasto 106 500 €, sosiaalivirasto 102 300 €, liikuntavirasto 34 500 €, rakennusvirasto 32 600 €, tietokeskus 11 300 € ja rakennusvalvontavirasto 2 500 €.

HALLINTOKUNTIEN RESURSSOINTI LÄHIÖPROJEKTIN TOIMintaan

Kaupunginhallitus on edellyttänyt lähiöprojektin vuosittaisissa toimintakertomuksissaan selvittävän projektin alueille suunnattujen kaupungin toimenpiteiden kustannukset ja tarkoitukseen saadut tuet mm. valtiolta ja EU:lta.

Kaupunginhallituksen päätös on ajalta, jolloin oli määritelty tietyt alueet lähiöprojektialueiksi. Projektikaudella 2004–2007 tällaisia projektialueita ei enää nimetty, ja erityisesti nyt uudella kaudella 2008–2011 lähiöprojektin edistämisiä kehittämistoimenpiteitä kohdistetaan koko esikaupunkivvyöhykkeelle projektiohjelman teemojen mukaisesti. Mukaan on tullut myös lyhytkestoisia

projektinomaisia hankkeita ja selvitystöitä sekä työryhmätyyppinen työtapo kehittämishankkeiden edistämiseksi.

Määrärahaseurannassa selvitetään nyt kustannuksia lähiöprojektin kehittämisteemojen mukaisista investoinneista ja toiminnasta, kuten täydennysrakentamisen edistäminen projektisuunnitelmassa mainituilla alueilla ja ympäristöinvestoinnit, jotka parantavat esikaupunkialueiden keskustoja, ostoskeskusympäristöjä ja asemaseutuja tai muutoin erityisesti parantavat alueen imagoa. Projektisuunnitelmassa mainittujen uusien toimintamallien kehittämisen osalta on niinikään selvitetty hallintokuntien oma panos lähiöprojektin toimintarahan käytön ohella.

Lukuihin tulee suhtautua varauksella, sillä hallintokuntien ilmoittamat kustannukset eivät välttämättä ole yhteismitallisia eivätkä aina mittaa lähiöprojektin aikaansaamaa lisäpanosta hallintokuntien toiminnassa.

Tehdyssä resursointikyselyssä saatujen tietojen mukaan hallintokuntien omat investointikustannukset ovat yhteensä 8,79 M€ ja käyttökustannukset 0,65 M€. Lisäksi lähiörahaston tukea käytettiin investointeihin 4,82 M€ ja käyttökustannuksiin 0,16 M€. Palvelutilojen peruskorjausta ja ympäristön parannuksia tehtiin mm. Myllypurossa, Kontulassa, Jakomäessä, Pihlajamäessä, Tapulikaupungissa, Malmikartanossa ja Siltamäessä.

VALTION AVUSTUKSET

ARA on myöntänyt Helsingin kaupungille investointiavustusta vv. 2006–2010 parannushankkeisiin Kontulassa, Myllypurossa, Itäkeskuksessa, Pihlajamäessä ja Tapulikaupungissa. Avustus on 10 % toteutuneista kustannuksista. Avustusta on ehdollisesti myönnetty yhteensä 2 815 000 €. Avustusta on maksettu 616 000 € vuoden 2006 toteutuneista kustannuksista ja 523 000 € vuoden 2007 kustannuksista. Vuoden 2008 hankkeiden kustannuksiin ARA on tehnyt ennakkopäätöksen 1 119 700 eurosta.

LÄHIÖPROJEKTIN ORGANISAATIO 2008

Lähiöprojektin johtoryhmä

Harri Kauppinen Kiinteistövirasto, puheenjohtaja
Anneli Lahti Kaupunkisuunnitteluvirasto
Veikko Kunnas, Kulttuuriasiainkeskus
Juha Pulkkinen Rakennusvalvontavirasto
Raimo K Saarinen Rakennusvirasto
Riitta Halttunen-Sommardahl Sosiaalivirasto
Markus Härkäpää Talous- ja suunnittelukeskus
Saila Machere, Talous- ja suunnittelukeskus
Vesa Sauramo Talous- ja suunnittelukeskus

Lähiöprojektin alueellisen toiminnan ohjausryhmä

Tarja Loikkanen Liikuntavirasto
Maaretta Pukkio Sosiaalivirasto
Anita Tirkkonen Sosiaalivirasto
Janne Typpi Sosiaalivirasto
Riitta Vartio Sosiaalivirasto
Heli Virkamäki Rakennusvalvontavirasto

Lähiöprojektin kehittämishankkeissa vuonna 2008 ovat toimineet

Täydennysrakentamisen taloudelliset edellytykset -laskentamalli, Juha Viljakainen, Kiinteistövirasto
Rakennetun omaisuuden tilan aluekohtainen arviointi, Juha Viljakainen, Lauri Kylmälä, Kiinteistövirasto
Lähiöarkkitehtitoiminta ja siihen liittyvät hankkeet Päivi Hellman, Hilka Kuusinen, Rakennusvalvontavirasto
Kiasma Kivikossa-tapahtumavuosi, Päivi Matala, Nykyaikaisen museon Kiasma
Alueellisen elinkeinotoiminnan markkinointi, Leena Hakala, Talous- ja suunnittelukeskus
Myllypuron ostarin Hymy, Seppo Paakkinen, Sosiaalivirasto
Pihlajamäen ostarin Onni, Elina Leppihalme, Malmin seurakunta
Pihlajamäen aluetö, Pihlajamäki goes Blues, Sini Heino-Mouhu, Sosiaalivirasto
Avoimesti Uuteen –hanke, Aili Savolainen, Sosiaalivirasto
Tapulikaupungin lasten ja nuorten hankkeet, Susanna Kerkkänen, Sosiaalivirasto
Seniorit liikkumaan lähiöissä –hanke, Hannele Haverinen, Irma Juusela, Mia Küttner, Tomi Lempiäinen, Jukka Lundgren, Johanna Lökfors, Elina Sorakunnas, Liikuntavirasto

Lähiöprojektin hallinnossa toimivat

Projektipäällikkö Marja Piimies, Kaupunkisuunnitteluvirasto (helmikuu 2008 alkaen)
Projektipäällikkö Ulla Korhonen-Wälmä, Kaupunkisuunnitteluvirasto (heinäkuu 2008 asti)
Projekti-suunnittelija Pirjo Ruotsalainen, Kaupunkisuunnitteluvirasto
Tiedottaja Tiina Nuto, Talous- ja suunnittelukeskus (heinäkuu 2008 alkaen)
Tiedottaja Mari-Anne Aronen, Talous- ja suunnittelukeskus (heinäkuu 2008 asti)

LÄHIÖPROJEKTI 2008-2011

JOHTORYHMÄ

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ
PROJEKTISUUNNITTELIJA
TIEDOTTAJA

TOIMENPITEET

Täydennysrakentamisen
yleissuunnitelma
Kaupunkisuunnitteluvirasto

Täydennysrakentamisen
edistäminen ja alueelliset
kehittämissuunnitelmat

Kaupunkisuunnitteluvirasto
Kiinteistövirasto
Rakennusvalvontavirasto
TASKE/ kehittämisosasto

Asemakaavoituskohteet:

Kaupunkisuunnitteluvirasto

Kiinteistövirasto
TASKE/ kehittämisosasto

Seuranta

Korjausrakentamisen
edistäminen
Kaupunkisuunnitteluvirasto
Kiinteistövirasto
Rakennusvalvontavirasto

Julkisten kaupunkitilojen
kunnostaminen

Rakennusvirasto

Kaupunkisuunnitteluvirasto
Rakennusvalvontavirasto
Helsingin Energia
Liikennelaitos
Liikuntavirasto

Seuranta

Kulttuuri ja tapahtumat
Kulttuuriasiankeskus
Kaupunginorkesteri
Kaupungin taidemuseo
TASKE/tapahtumayksikkö
Nuorisoesiankeskus
Kaupunginkirjasto

Alueellisen elinkeino-
toiminnan markkinointi
TASKE/ kehittämisosasto,
elinkeinopalvelu
Kiinteistövirasto
Kaupunkisuunnitteluvirasto

Viestintä
TASKE/ Projektin oma tiedotus
Kaupunkisuunnitteluvirasto

Muut imagohankkeet
Rakennusvirasto
Kiinteistövirasto
Rakennusvalvontavirasto
Kaupunkisuunnitteluvirasto

Seuranta

Matalan kynnyksen
tilat ja toimintamallit
Sosiaalivirasto

Palvelumallit lasten ja
nuorten toimintaan ja
elämänhallintaan
Kulttuuriasiankeskus
Nuorisoesiankeskus
Sosiaalivirasto
Liikuntavirasto
Opetusvirasto
Työväenopisto
Kaupunginkirjasto

Koillisen radanvarren
tutkimus- ja kehittämishanke
Sosiaalivirasto

Muut alueellisten
toimintamahdollisuuksien
kehittämishankkeet
Liikuntavirasto
TASKE/ Projektin oma tiedotus

Seuranta